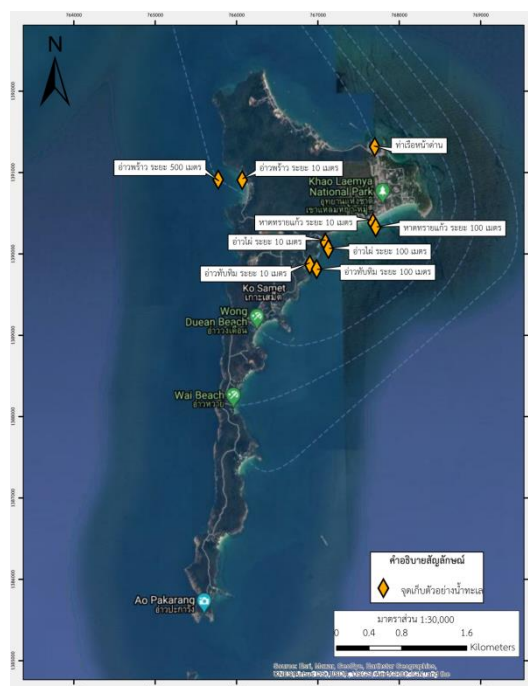

การจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง พ.ศ. 2566 – 2570

ส่วนแหล่งน้ำทะเล

เกาะเสม็ดตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ถูกจัดให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ โดยพื้นที่เกาะเสม็ดจะตั้งอยู่ทางตอนบนของอ่าวไทย ตำบลบ้านเพ อำเภอเมืองระยอง มีลักษณะแคบและยาวในแนวเหนือใต้ มีเนื้อที่ประมาณ 3,214.76 ไร่ ความงดงามตามธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ว่ามีทิวทัศน์และชายหาดที่สวยงามเหมาะสำหรับการพักผ่อน สถานที่ที่เด่นที่สุดเป็นที่รู้จักกันดี คือ หาดทรายแก้ว ซึ่งเป็นหาดทรายที่มีความขาวละเอียดสวยงาม เป็นหาดน้ำตื้น ไม่มีโขดหิน เป็นแหล่งรวมบริการเครื่องเล่นกีฬาทางน้ำต่างๆ ทั้งห่วงยาง บานาน่าโบต เป็นต้น มีที่พักและร้านอาหารตลอดแนวชายหาด

กองจัดการคุณภาพน้ำ ได้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ น้ำทะเลบริเวณเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง บริเวณ 5 พื้นที่ ได้แก่ หาดทรายแก้ว ท่าเรือหน้าด่าน อ่าวไผ่ อ่าวทับทิม และอ่าวพร้าว ดังแสดงในรูปที่ 1 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560 - 2564) พบว่า คุณภาพน้ำทะเลตามดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำทะเล (MWQI) อยู่ในเกณฑ์ พอใช้ – ดีมาก แต่พบว่ามีค่าบางพารามิเตอร์ที่ไม่เป็นไปตาม มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลประเภทที่ 1 เพื่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และประเภทที่ 2 เพื่อการอนุรักษ์แหล่งปะการัง ได้แก่ แอมโมเนียรวม (Total Ammonia) ไนเตรท - ไนโตรเจน ($\text{NO}_3 - \text{N}$) ฟอสเฟต - ฟอสฟอรัส ($\text{PO}_4^{3-} - \text{P}$) ออกซิเจนละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen ; DO) แบคทีเรียกลุ่มเอ็นเทอโรคอคโค (Enterococci Bacterial) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacterial ; TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria ; FCB) และปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน ทั้งหมด (Total Petroleum Hydrocarbon ; TPH)

รูปที่ 1 พื้นที่เก็บตัวอย่างน้ำทะเล จำนวน 5 พื้นที่

ดังนั้น กองจัดการคุณภาพน้ำ จึงได้คัดเลือกพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เป็นแหล่งเป้าหมายในการยกระดับ คุณภาพน้ำ โดยได้จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง โดยมีระยะเวลา ในการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้มีการจัดทำกิจกรรม/โครงการจัดการคุณภาพน้ำ ควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำประเภทต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพน้ำทะเลให้เป็นไปตามที่ มาตรฐานกำหนด มีการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ (ร่าง) แผนปฏิบัติการยกระดับคุณภาพน้ำพื้นที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ประกอบด้วย 5 มาตรการหลัก ได้แก่
มาตรการที่ 1 การป้องกัน ควบคุม กำกับ และบังคับใช้กฎหมาย เช่น การสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษที่มี
 การปล่อยน้ำเสียลงชายหาด และเพิ่มศักยภาพในการควบคุม กำกับ และบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ
 ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 การสำรวจแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีการปล่อยน้ำเสียลงชายหาด

มาตรการที่ 2 ลดการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ เช่น ดำเนินการจัดสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน
 สิ่งปฏิกูล น้ำชะขยะ ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3 ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน

มาตรการที่ 3 การติดตามตรวจสอบ และการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ เช่น เฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบ
 คุณภาพน้ำทะเลอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาศักยภาพคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยวด้วยการประเมินดัชนี
 คุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยว ดังแสดงในรูปที่ 4 - 5

รูปที่ 4 ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลอย่างต่อเนื่อง

รูปที่ 5 การประเมินดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยว

มาตรการที่ 4 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งน้ำ เช่น เก็บขยะชายหาด ขยะในชุมชน และปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว

มาตรการที่ 5 สร้างการมีส่วนร่วม และจิตสำนึกให้กับทุกภาคส่วน เช่น การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้ประกอบการทราบกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และวิธีการจัดการน้ำเสียที่เหมาะสม จัดอบรมผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ของแหล่งกำเนิดและการเดินระบบบำบัดน้ำเสีย และส่งเสริมการดูแลรักษาความสะอาดชายหาดท่องเที่ยว

โครงการ/กิจกรรมที่กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อาทิ

1) จัดทำคำแนะนำการจัดการน้ำเสียเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการร้านอาหารศูนย์อาหารที่จะต้องมีการติดตั้งถังดักไขมัน และถังบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่หรือ แบบสำเร็จรูปเพื่อป้องกันการระบายน้ำที่ไม่ผ่านการบำบัดลงสู่แหล่งน้ำ

2) โครงการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลอย่างต่อเนื่องบริเวณชายฝั่งทะเลรอบเกาะเสม็ด จำนวน 9 จุด

3) พัฒนาศักยภาพคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยวด้วยการประเมินดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูล การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาด และเพิ่มศักยภาพของหาดท่องเที่ยวแบบยั่งยืนบนพื้นที่เกาะเสม็ด